

Miran Hladnik, Jernej Polajnar

WIKIJI V IZOBRAŽEVANJU Po desetih letih izkušenj

POVZETEK

V zadnjih desetih letih je uporaba Wikimedijinih spletišč v razredu postala vsakdanja nuja. Na Wikiverzi se na začetni strani predmetov študentje vpisujejo v seminarski urnik, učitelj objavlja povezave na učna gradiva in napotke za delo ter povzema izkušnje. Študentje na osebnih straneh dokumentirajo svojo dejavnost, poročajo o domačih nalogah, se pogovarjajo z učiteljem in drugimi. Tu kot v peskovniku koncipirajo gesla za Wikipedijo, kamor jih prenesejo po preverbi v razredu. Z Wikiverze napravijo povezave na Wikivir, kamor postavljajo leposlovne tekste z dLiba, korigirajo napake, ki jih je zagrešil OCR, in besedila opremljajo z metapodatki. Wikiji prisilijo udeležence, da iz šolskega geta stopijo v realno strokovno življenje in sodelovalno gradijo trajno strokovno digitalno infrastrukturo. Glede na potencial, ki ga imajo wikiji pri menjavi civilizacijske paradigme, v kateri se tekmovalnost umika sodelovanju in se jemanje nadomešča s prispevanjem, so v izobraževanju premalo izrabljeni.

Ključne besede: Wikipedia, Wikiverza, prosto dostopni učni viri, odprto izobraževanje, visokošolski študij

WIKIS IN EDUCATION: AFTER TEN YEARS OF EXPERIENCE – ABSTRACT

In the recent ten years, the use of Wikimedia projects in classroom has become a daily necessity. On the Wikiversity subject pages, students can enroll into the seminar schedule, teachers can publish links to their educational resources and instructions, as well as summarize experiences. Students can document their activities on their personal Wikiversity pages, where they can also report about their assignments and exchange information with teachers and their peers. They often use Wikiversity as a sandbox, in order to sketch the encyclopedic entries for Wikipedia. They can link Wikiversity with Wikisource. The latter is a space to which they can upload the literary texts that are found in the national digital library. They can also correct the errors, which have been caused by OCR process, and equip the texts with metadata. Wikis thus force their users to depart from the school “ghetto” and enter the realm of their discipline through the participatory establishment of its sustainable, digital infrastructure. Considering the valuable potential that the wikis have in the context of the paradigm shift, during which competition retreats in favor of the participation and exchange, the article concludes that wikis are still insufficiently represented in the education processes.

Keywords: Wikipedia, Wikiversity, open educational resources, open education, higher education

Red. prof. dr. Miran Hladnik, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, miran.hladnik@guest.arnes.si

Asist. dr. Jernej Polajnar, Nacionalni inštitut za biologijo Ljubljana, jernej.polajnar@kabelnet.net

UVOD

Leta 2006, v četrtem letu svojega obstoja, je slovenska Wikipedija vstopila v razrede na fakulteti. Kmalu je bilo objavljeno poročilo, kako se Wikipedija v izobraževanju obnese (Hladnik, 2007). Do regionalne konference Wikimedijine fundacije v Beogradu so se pokazale naslednje prednosti wikijev v učilnici (Hladnik, 2008): pisanje za Wikipedijo je

1. trajnejše od tradicionalnih seminarских nalog, ki čez nekaj let pristanejo v smeteh.
2. Ker so izdelki na očeh javnosti, si študenti prizadevajo za večjo kvaliteto in
3. so dobra vstopna točka v svet produkcije informacij in njihovega razširjanja.
4. Članki na Wikipediji brišejo mejo med šolskim oz. akademskim pisanjem (pisanjem za izpolnitev študijskih obveznosti) in pisanjem iz radovednosti do predmeta samega.

Ob Wikipediji so se pojavila še druga Wikimedijina spletišča Wikivir (2006), Wikiverza (2007, Wikiverza kot preizkusna različica, od 2012 pa kot samostojno slovensko spletišče), Wikiknjige (leta 2005, vendar takrat še brez prave vsebine), Wikislovar itd., ki smo jih postopoma vključevali v predavanja, seminarje in vaje. Na Wikipediji so bili začetniki teologi, zgodovinarji in slovenisti, na Wikiviru samo slovenisti, na Wikiverzi so slovenistom z ljubljanske univerze sledili slovenisti s Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici in s Pedagoške fakultete v Ljubljani. Krajši čas so imeli na Wikipediji projekte varstvoslovci, nazadnje so wikiprojekt Filozofija, ki ga vodi Janko Kovačič,¹ koordinira pa Hinko Gnito (Blagotinšek, 2016),² prijavi srednješolci in projekt Psihologija dela študenti psihologije na Filozofski fakulteti pri istoimenskem predmetu.³ Wikiverza je prišla prav tudi pri organizaciji raziskovalnih projektov in za postavitev predobjav.

Slika 1: Logotipi Wikimedijinih spletišč

Wikije smo promovirali na strokovnih srečanjih (Hladnik, 2012), na forumih, v strokovnih člankih in predavanjih, intervjujih, dnevem tisku in na wikijih. Uporaba wikijev v šoli je bila leta 2012 navedena med argumenti za podelitev Žagarjeve pedagoške nagrade. Radijski pogovor o Wikipediji bo vključen v šolski učbenik.⁴

Wikimedijina spletišča niso samozadostna in zaprta vase. V obliki zunanjih povezav vanje vključujemo tudi svoje delo in podatke na Geopediji, v Cobissu, Digitalni knjižnici Slovenije, po slovarjih in drugje po spletu. Lahko bi rekli, da gradimo priročen povzetek

¹ Jani Kovačič v sodelovanju z Gorazdom Brnetom iz Ilirske Bistrice.

² H. Inkognito, domnevni psevdonim Borisa Blagotinška.

³ Osnovni pojmi. Psihologija dela. Na spletu.

⁴ Bibliografija vsega naštetega je v opombah spletne verzije tega članka na Wikiverzi.

uporabnega dela svetovnega spleta, tistega, ki sega dlje od interesov oglaševalcev. Pomenljiv je podatek, da je Wikipedija, gledano globalno, edino od deseterice najbolj obiskanih spletišč na svetu, ki se ne financira z oglasi. Hkrati to pomeni, da je njeno uspevanje močno odvisno od avtoritativnih spletno dostopnih virov, saj je brskanje po (fizičnih) knjižnicah zamudno in ne omogoča ažurnega odzivanja na dogodke ali izkoriščanja naprednejših možnosti podajanja informacij, ki jih ponuja tehnologija wiki.

Izkušnja z wikiji se je oblikovala v prepričanje, da gre za civilizacijsko prelomni medij (humanisti ga radi opišemo z močno metaforo povzročitelja »tektonskih sprememb«), ki postavlja pod vprašaj zadrti humanistični kulturpesimizem in odpira svetle socialne perspektive. Podobno ugotavljajo pri nizozemski humanistični fundaciji, kjer so ob podelitvi prestižne Erazmove nagrade (*Praemium Erasmianum*) Wikipedijini skupnosti leta 2015 posebej poudarili kritičen odnos do pisane besede, virov in širjenja znanja, ki ni rezultat avtoritete, temveč odprtega sodelovanja.⁵ Po desetih letih uporabe wikijev v razredu je čas za rekapitulacijo izkušenj in za ponovno preverbo izhodiščnih pričakovanj.⁶

Slovenščina je po zastopanosti še vedno trdno v zgornjem kvartilu ali celo pri vrhu vseh zdaj že skoraj 300 jezikov in njihovih različic, prisotnih v wikisvetu, in to po praktično vseh kriterijih – najsibo po številu geselskih člankov (44.) ali številu aktivnih uporabnikov (40.) v Wikipediji, številu digitaliziranih dokumentov (19.) ali številu uporabnikov v Wikiviru (6.), razvitosti Wikiverze (13. po številu strani gradiva med šele 16 ustanovljenimi jezikovnimi različicami) ali Wikiknjig (52. po številu strani gradiva) ipd. Pri tem velja opozoriti, da je aktivnost skoncentrirana pretežno na Wikipediji, ki ima najbolj trdno bazo sodelavcev, ostali projekti pa živijo v veliki meri na račun usmerjenih projektov s študenti slovenistike. Temu sledi tudi obiskanost, ki slovensko Wikipedijo uvršča med petdeseterico najbolj priljubljenih jezikovnih različic, kar lahko razumemo kot priznanje o uporabnosti našega dela, razkriva pa tudi nadpovprečno poseganje po odprtih digitalnih virih znanja v jeziku z razmeroma maloštevilnimi govorci.

Wikipedija in sestrška spletišča fundacije Wikimedia, zlasti Wikiverza, so močno pedagoško orodje. Šolska uporabnost wikijev ni bila očitna že kar od samega začetka. Leta 2005, tri leta po začetku slovenske Wikipedije, je ta vstopila v fakultetne seminarje (na teologiji in na zgodovini, kmalu za tem na slovenistiki in na pedagoški fakulteti) in leta 2007 so študentski wikiprojekti dobili na seznamu projektov svoje poglavje.

Čeprav si je pozitivne civilizacijske spremembe težko predstavljati brez udeležbe šole, so se skrajja pojavljali dvomi o združljivosti tega medija s šolo. Kaj, če študentski angažma spodkoplje temeljno značilnost Wikipedije, tj. njeno prostovoljnost? Šola je v naši zavesti namreč prostor dolžnosti, družbene prisile, tekmovanja za ocene, skratka nekakšna vaja za poznejšo službeno eksistenco, ki jo sprejemamo kot nujno zlo, ki

5 Wikipedia 2015. Stichting Praemium Erasmianum. Na spletu.

6 O tem piše tudi v poglavju Wikiji in šola in v drugih poglavjih učbenika Nova pisarija (Hladnik, 2016).

nam omogoča kvalitetno preživljanje prostega časa. Če Wikipedijo, ki je pomembna prostočasna, rekreativna dejavnost, kontaminiramo z atributi prisile (šolskim urnikom, izpitnimi obvezami, ocenjevanjem), ogrozimo njeno privlačnost in svoje veselje z njo. Pisatelj Feri Lainšček se iz istega razloga priduša nad vključenostjo svojih besedil v šolske čitanke, češ da šolska obravnava škoduje avtentičnemu užitku v literaturi: šolarji se pač otepajo šolskih obveznosti.

Ločevanje dnevnega časa na mukotrpno raboto in radostni brezdelni prosti čas nasploh ni najbolj obetavno izhodišče za uspeh nove socialne paradigme. Potrebne družbene spremembe lahko uresniči le družba, ki delo dojema kot eno od življenjskih radosti. Ideal brezdelja, ki naj bi po mnenju nekaterih sprožalo ustvarjalnost, se mora prej umakniti idealu osmišljajočega dela.

Meja med sfero delovne prisile in prostočasnimi dejavnostmi je na nekaterih področjih, npr. v akademskem prostoru, že zabrisana. Univerzo zato lahko razumemo kot inkubator oz. socialni laboratorij, v katerem se testirajo alternativne oblike družbenega bivanja, ne pa kot prostor vzdrževanja in reciklaže prežvečenih kulturnih vrednot. To je bil razlog za odločitev, da začetne dvome presežemo in z Wikipedijo poskusimo v fakultetnem seminarju. Saj kdo pa bo pisal gesla na teme književnosti, če jih ne bodo študentje književnosti? Kvalificiranih ekspertov namreč ni dovolj, imajo preveč drugih nalog, niso elektronsko pismeni ali pa se sodelovanju izogibajo, ker jim ne prinaša znanstvenih točk. Agencija za raziskovalno dejavnost RS namreč še ne ve, kaj početi s prispevki na tovrstnem odprtem spletišču. Ves wikipedijski trud je ob vrednotenju projektnih prijav, habilitacij ipd. prezrt.

Wikipedija tudi sicer s svojo maksimalno odprtostjo pomeni šoli hud izziv. Uporabiti v šoli Wikipedijo, pomeni izstopiti iz varnega zavetja »šole zaradi šole same« v svet realne strokovne komunikacije. Stik s pravim, odraslim svetom je za šolo koristen: učitelja prisili, da svojo avtoriteto pred wikijavnostjo ves čas preverja in potrjuje, študenta pa pripravi, da nalog ne bo več opravljal zato, da bi ugodil učiteljevim zahtevam in pričakovanjem staršev, ampak v odgovornem odnosu do skupnosti.

Tak način dela v razredu ni nujno dobrodošel. Posamezni profilirani pisci niso pripravljeni sodelovati v skupinskem pisanju. Ko smo sredi devetdesetih let prvič prebirali o tem, kako bomo na spletu neposredno posegali v tuja besedila, se nam je to zdelo skrajno čudno. Zdaj smo se že navadili in se zdi nekdanja nedotakljivost »avtorskega besedila« presežena. Formulacije je namreč vedno mogoče še izboljšati in šibka mesta v besedilu prej opazijo drugi ljudje kot pisec. Posameznega študenta zmoti poziv, naj spremlja in dopolnjuje svoj izdelek tudi po koncu seminarja. Navajen je, da po zaključeni oceni pod predmetom potegne črto in se s seminarsko nalogo ne ukvarja več. V skrajnih primerih okorele akademske strukture uporabo Wikipedije kot pedagoškega orodja celo odsvetujejo ali prepovedo.

Wikipedija ni nadomestek za spletno učilnico, kot sta Moodle in MOOC, pri učenju in poučevanju na daljavo. To je lahko kvečjemu Wikiverza, ki jo dojemamo kot

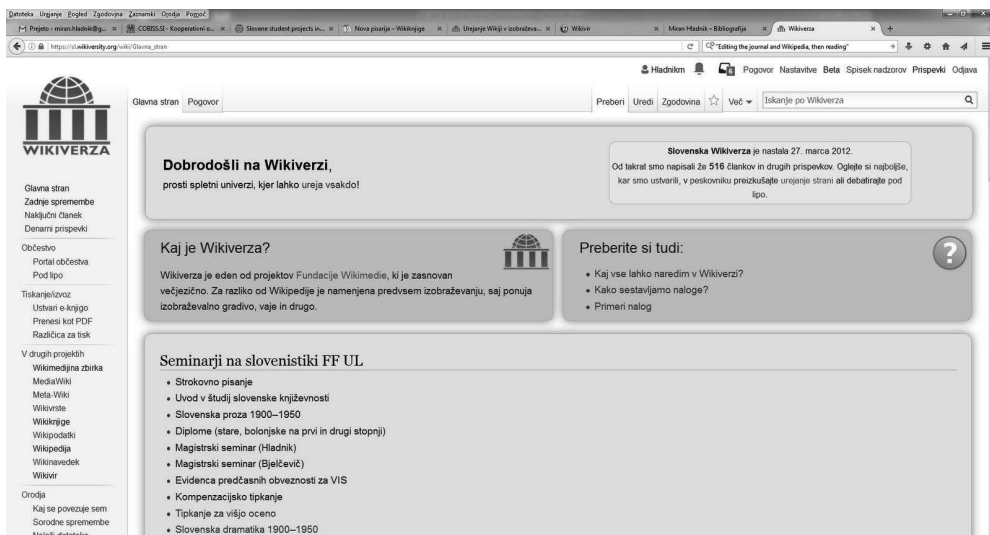
nekakšen peskovnik ali pripravljalnico za vstop v vedno zahtevnejšo Wikipedijo in na Wikivir: gesla v seminarskem sodelovanju na Wikiverzi počasi dozori do oblike, ki je primerna za postavitev na Wikipediji. Uporaba Wikiverze je enostavna, ker ne zahteva namestitve programa na inštitucionalni strežnik, njena »šibka točka« (šibka s stališča tradicionalne šole) pa je ocenjevanje. Ker ocene spadajo med varovane osebne podatke, Wikiverza za ocenjevanje študentskih izdelkov zaradi svoje maksimalne transparentnosti ni primerna.

Negativnih izkušenj s študentskim delom na wikijih nimamo. Zgodi se, da je študent hud, ko administrator ali sošolec ali »kar nekdo« poseže v njegovo delo, in potreben je napotek, naj na »vsiljivčevi« pogovorni strani pojasni svoje stališče in uskladi popravke, ne pa da se gre pinkponk z vračanjem na svoje staro urejanje. Pride tudi do slabe volje, ko po daljšem premoru študentka želi potrdilo, da je seminarsko geslo, ki ga je sestavljala pred dvema letoma, v redu. Geslo namreč ni v redu, saj so se medtem kriteriji kvalitete člankov zaostрили, zahteve so postale večje, rutina je oblikovala natančnejše standarde. Kakor se poredni otroci razveselijo, ko zagori šola, tako je nagajivemu študentu za trenutek v veselje, ko neprijavljen premeče učitelju imena referentov na seminarskem urniku na Wikiverzi. Mogoče pa je želel pritegniti pozornost sošolke s tem, ko je pobrisal pot do njenega referata na wikijih? V spominu imamo v desetih letih eno samo tako nagajanje in študent, ki ga sumimo, je pozneje postal zavzet wikipedist. Formalno spadajo take intervencije v kategorijo vandalizma, vendar so benigne sorte; učitelj ali kdo drug v razredu jih lahko s klikom na *razveljavi* v historiatu brž odpravi, »vandal« pa bo, ko ga mine razigranost, lahko v tem mediju postoril mnogo koristnega.

Podobno reagirajo administratorji v primerih osnovnošolskega vandalizma. Prek računalnikovega IP-naslova bi sicer lahko izsledili računalnik, s katerega prihajajo nemarnosti, in prosili ravnatelja, naj obračuna z zlikovcem, vendar se je izkazalo, da je primernejša reakcija potrpežljiva vrnitev članka na staro redakcijo, v primeru vztrajnejšega grafitiranja pa neceremonialna preprečitev urejanja (blokada) IP-naslova ali začasna zaščita prizadetega članka pred urejanjem. Brez burnega odziva na drugi strani postane škodljivcem stvar dolgočasna. Na angleški Wikipediji je povprečni čas trajanja vandalskih posegov dobri dve minuti, najbrž nekaj podobnega tudi na slovenski Wikipediji. 22. januarja 2014 ob 13.21 se je anonimni uporabnik duševno pripravljal na praznovanje kulturnega praznika z vandaliziranjem gesla o Francetu Prešernu; že čez eno minuto je uporabnik Shanmugamp7, angleško govoreči Tamilec, odpravil posledice tega dejanja. Vzdrževanje omogočajo odlični mehanizmi za spremljanje sprememb v sistemu wiki, ki so tako robustni, da lahko pri borbi proti vandalom pomagajo celo tujci na drugem koncu sveta in brez znanja slovenščine.

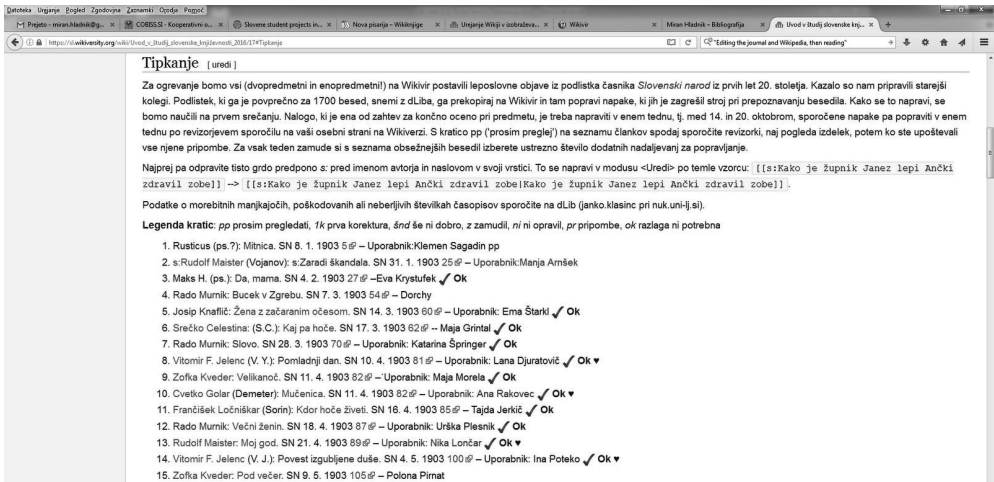
Kako konkretno živi razred z wikiji? Za izhodišče je Wikiverza, kjer so na začetni strani vpisane šole in znotraj šol učitelji s svojimi predmeti. Klik na predmet odpre kazalo predmeta po letih. Ker smo bili ljubljanski slovenisti prvi, so naši predmeti naštet na vrhu strani pod naslovom Seminarji na slovenistiki FF UL. Historiat Diplomskega seminarja se začne s šolskim letom 2006/07 (takrat še na Wikipediji), Uvod

v študij slovenske književnosti je vstopil v Wikiverzo leta 2008, predmet Strokovno pisanje je tam od 2011. Študentje prvega letnika se srečajo z wiki pri prvi uri Uvoda v študij slovenske književnosti. Ker književnost poznajo bolj iz učbeniških opisov kot iz svojega branja, jim učitelj za živi stik z njo pripravi seznam kratkih leposlovnih podlistkov iz izbranega časnika, recimo iz *Slovenskega naroda* 1904. Študentom pokaže, kako se registrirajo in prijavijo na Wikimedijina spletišča. Sodelovali bi sicer lahko tudi neprijavljeni, ampak potem učitelj ne bi vedel, komu vpisati oceno za opravljeno delo, zato jih prosi, da se prijavijo s svojimi praviimi imeni; študent se lahko podpiše tudi z vzdevkom, vendar tako, da je za vzdevkom mogoče najti njegovo pravo ime. Slednje je bržkone celo primernejše, da ob sporu s kakšnim wikipedistom ime študenta ni javno izpostavljeno – celotno vsebino, vključno s pogovornimi in ostalimi pomožnimi stranmi, namreč hitro pograbi Google in drugi iskalniki, zato bi lahko morebitne reakcije v afektu še dolga leta videl vsak, ki bi poizvedoval po študentovem imenu na spletu.

Slika 2: Wikiverza

Študentje se doma sami vpišejo k izbrani alineji s tekstom. Nekateri to storijo že v razredu na telefonu ali prenosniku. Vpisovanje na seznam pokaže, koliko od vpisanih sploh namerava zares študirati. Zamudniki naslednjo uro dobijo alineje s po dvema podlistkoma in zamudniki po tretjem tednu alineje s tremi podlistki. Potem zamudnikov zmanjka. Nadaljnji podlistki čakajo v rezervi posameznike, ki brez opravičila manjkajo, ko bi morali predstaviti referat, posameznike, ki manjkajo več kot štirikrat v semestru, in še za kakšno podobno študijsko malomarnost. Seznamov leposlovnih podlistkov učitelju ni treba tipkati. Prekopira jih iz bibliografskih seznamov na Wikiviru, ki jih je naročil starejšim študentom za diplomsko nalogo.

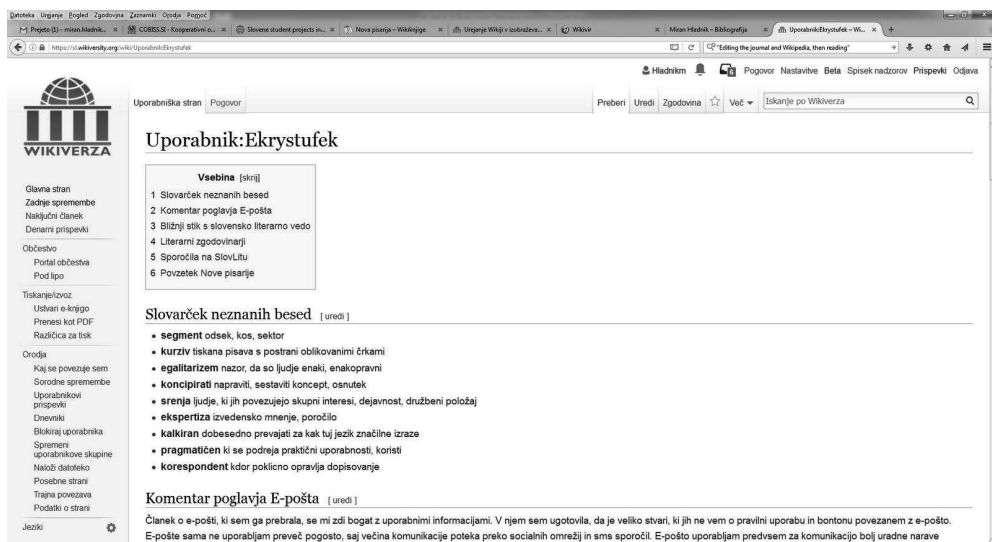
Slika 3: Seznam domačih nalog na Wikiverzi

Drugo uro učitelj pokaže, kako se v časniku na dLibu (Digitalni knjižnici Slovenije) izbrani podlistek najde, kako naj študentje besedilo označijo in ga prenesejo na pripravljeno mesto na Wikiviru. Besedilo za zgled v razredu opremimo z metapodatki (avtor, polni naslov, lokacija, povezava na lokacijo, licenca, stopnja obdelanosti) in ga ustrezno kategoriziramo (npr. uvrstimo v avtorjev opus, žanr, leto, časopis). Nato se študentje lotijo popraviljanja napak, ki jih je zagrešilo strojno prepoznavanje besedila. Demonstratorka v naslednjih tednih besedila pregleda in na pogovorni strani besedila ali na študentovi pogovorni strani na Wikiverzi ali na Wikiviru sporoči, kaj vse mora ta še postoriti, preden njegovo alinejo opremi z zeleno kljukico kot znakom, da je delo opravljeno. V vsem tem času je besedilo javno dostopno in vanj lahko posega kdorkoli, tudi tak, ki ni vključen v pedagoški odnos.

Slika 4: Na Wikivir postavljeni podlistek

Od ure do ure študentje prebirajo poglavja iz učbenika in branje dokumentirajo s povzetki na svojih uporabniških straneh na Wikiverzi. Posebno poglavje v svojem portfelju na Wikiverzi namenijo vpisovanju neznanih besed. Spretnejši jih opremijo s povezavo na slovarsko razlago na slovarskem spletišču Fran.si ali seznam oblikujejo kot tabelo. Tistim, ki se pri povzemanju in drugih tedenskih nalogah (sem spadajo zapisovanje vtisov po branju prvega strokovnega članka, poročilo o branju strokovnega foruma, refleksija svoje študijske odločitve itd.) posebej izkažejo (npr. z vnašanjem povezav na Wikipedijo v svoje prispevke ali celo s posegi v Wikipedijo), na izhodiščnem seznamu ob njihovem imenu dodam simpatičen emotikon ali podobno znamenje pohvale. Čeprav se zdi tako »lajkanje« otročje in neakademsko, ni brez pozitivnega učinka na seminarsko dejavnost. Študente spodbuja k odzivanju in k dodatni samostojni dejavnosti.

Slika 5: Študentova osebna stran na Wikiverzi

Študent ima priložnost z dodatnimi deli, bodisi s korekturo besedil na Wikiviru bodisi z vnašanjem kazal strokovnih knjig na Wikipedijo,⁷ zvišati svojo končno oceno. Poglavju z nalogami damo naslov Tipkanje za višjo oceno ali Delo za javno dobro. Mogoče kdaj poskusimo tudi z naslovom Družbeno koristno delo, saj naloge niso same sebi namen niti nočejo vzbujati asociacij na kazenske naloge, ampak vse po vrsti prispevajo k strokovni digitalni infrastrukturi.

Enopredmetni bruci pri dodatni seminarski uri napravijo z Wikiverze korak v zahtevnejšo Wikipedijo. Na Wikiverzi smo v glavnem sami, kljub temu, da je v principu odprta celemu svetu in da se pri iskanju njeni zadetki znajdejo precej visoko, kmalu za zadetki

⁷ Šele vsebinska ali stvarna kazala strokovne knjige napravijo uporabne, saj v Cobissu teh podatkov ni in jih iskanje sicer ne najde.

na Wikipediji. Na Wikipediji pa se v sveže postavljene članke takoj vtakne ta ali oni administrator ali drugi uporabnik. Ob neupoštevanju dogovorov se zgodi, da admin študentski izdelek celo zbrise in piscu zagrozi z izobčenjem iz wikiskupnosti. V izogib šoku začetnik geslo zato koncipira na Wikiverzi in ga šele potem, ko je doživelo revizijo v razredu in je upošteval mentorjeve pripombe na iztisu, prenese na Wikipedijo, kjer je na voljo dodatnim izboljšavam. Pri tem predmetu in še kje drugje se študentje sami vpišejo na urnik seminarskega dela.

• Polona Podbersič, Ana Pestotnik, Kaja Nakani: Žila: Veseloigra v dveh dejanjih

Urnik [uredi]

V zimskem semestru ob petkih 8.50 do 10.30 v# 2.

- 7. 10. 2016 Uvodne informacije in naloge
- 14. 10. Joži Munič-Petrič: Za kos kruha, 1980 – testno besedilo | Kljki na naslov svojega romana in vpisli poglavja gesla, kategorije v nogi in glavo z bibliografskimi podatki po napotkih v *Novi pisarji* in zgledih iz seminarjev v prejšnjih letih. | Beri svojo knjigo in jo sprosti povzema!
- 21. 10. Ferdo Godina: Jaz sem njena mama – Jaz sem njena mama (Wikipedija), 1978 – Uporabnik:Lučka Majcenovič ✓ Ok
- 28. 10. Franček Rudolf: Fotosinteza Linhart – Fotosinteza Linhart (Wikipedija), 1979 – Uporabnik:Kaja Nakani | Ivanka Hergold: Nož in jabolko – Nož in jabolko (Wikipedija), 1980 – Uporabnik: Pia Rednak
- 4. 11. Joža Javoršek: Črna krizantema – Črna krizantema (Wikipedija), 1980 –Uporabnik: Larisa Novak | Andrej Heng: Obnebe metuljev – Obnebe metuljev (Wikipedija), 1980 – Uporabnik:Barbara Šut
- 11. 11. Obisk simpozija Obdobja, Univerza, Kongresni trg 12, 1. nadstropje, sekcija A all B ob 9.00. Domača naloga: kratko poročilo o poslušanem referatu.
- 18. 11. Valentin Tratnik: Danes jaz, jutri ti, 1980 – Uporabnik: Lana Djurastovič | Ivan Sivec: Setev pomladnega vetra, 1980 – Uporabnik:Katarina Meglič
- 25. 11. Anton Ingolič: Delovni dan sestre Marje, 1980 – Uporabnik:Patricija Čepon | Karolina Kolmanič: Sence na belih listih, 1980 – Uporabnik:Katarina Špringer
- 2. 12. Janez Zupan: Sence preteklosti, 1978 – Uporabnik: Lara Lazar | Janez Švajncar: Sovraštvo in ljubezen, 1978 – Uporabnik:Patricija Berglez
- 9. 12. Nada Matičič: Labirint, 1979 – Uporabnik: JanaVaupo | Pavle Zidar: Roman o Hanibal, 1979 - Uporabnik: Polona Podbersič
- 16. 12. Vladimir Kavčič: Obleganje neba, 1979 – Uporabnik: Tjaša Kopina | Anton Ingolič: Pretrgana naveza, 1980– Uporabnik:Neža Sazonov
- 23. 12. Anica Zidar: Pomladne vode, 1980 – Laura Hrstovec | Katja Špur: Ljubezen je bolečina, 1980 – Uporabnik:Sara Brcar
- 6. 1. 2017 Glicia Jakopin: Veronika, 1980 – Uporabnik: Eva Cehl | Vitomil Zupan: Komedia človeškega tkiva, 1980 – Klara Trček
- 13. 1. Joži Munič Petrič: Bremana in radosti časov, 1979 Urška Fludernik | Franc Šetinc: Aktivist, 1980 – Uporabnik:The Ivnik
- 20. 1. Vladimir Gajšek: Ikarovo perje, 1981 Uporabnik:Doris Jeretina| Boris Jurk: Ukleta graščina, 1980 -Urh Močnik

Naloga za spodbudo zamudnikom [uredi]

- Katarina Meglič: S. M. C.: Te uvele rože ... SN 9. 11. 1906 257# pp
- Barbara Šut: Ana Fabijan (Sonja): s:Filister na izprehodu. Št. 90 (20. april 1907). 90#
- Larisa Novak: J. G. Dobletinski: s:Sursum corda! Pomladne slike. Št. 96 (27. april 1907). 96#
- Neža Sazonov: pl. Ostroga: s:V album katoliškim kandidatom. Št. 102 (4. maj 1907). 102#
- Tjaša Kopina: Rado Murnik: Iz dnevnika požrtovalnega kandidata. Št. 120 (25. maj 1907). 120#

Slika 6: Urnik seminarskega dogajanja

Urnik predmeta Slovenska proza 1900–1950 naj bo za zgled, kako na Wikiverzi funkcionirajo predavanja. Na urnik učitelj vnaša povezave na članke, ki so izhodišče predavanju, in na prosojnice, ki jih postavi na katero od svojih spletnih mest. Predavanja letos začenja z ogledom wikipedijskega gesla o konkretnem datumu. Zgodovinski dogodek na dan predavanja poveže s poglavjem o slovenskih zgodovinskih romanih, ki ta dogodek tematizirajo, na seznamu osebnosti, ki so se rodile ali umrle na dan predavanja, poišče pesnike in pisatelje, ki jih zaradi omejenega časa na predavanjih ne bo mogoče natančneje obravnavati. Z vključevanjem enciklopedičnih realij v predavanja skuša doseči, da študentje literarnozgodovinske informacije povežejo s svetom in jih osvobodijo šolske samozadostnosti.

Pišemo gesla o domačih leposlovnih knjigah (ta vsebujejo zgodbene povzetke romanov, podatke o ponatisih, prevodih, nakladi, ekranizaciji, kritikah in literarnozgodovinskih oznakah), gesla o strokovnih publikacijah, o pisateljih, literarnih zgodovinarjih in drugih znamenitih ljudeh, slovenskih in neslovenskih, o dogodkih, inštitucijah in strokovnih pojmi. Pri predmetu Strokovno pisanje, kamor zahajajo tudi neslovenisti, študentje postavljajo gesla o terminologiji stroke, ki jo študirajo, tuji študentje na izmenjavi pa v Wikipedije v svojem jeziku vnašajo slovenistična gesla.

V navado nam je prišlo, da v historiatu strani ves čas preverjamo, ali se je kdo vtaknil v naše delo in kakšne popravke je prispeval. Ker teme večinoma niso politično ali kako drugače občutljive, zlonamernih posegov vanje ni. Tuji posegi sprožijo diskusijo o wikipedijskih standardih in dogovorih, utrujejo izkušnjo, da je sodelovanje na Wikipediji dobronamerno in večinoma strokovno kompetentno, in krepijo našo zaupljivost.⁸

Wikimedijina Zbirka (Commons), kamor postavljamo večpredstavnostno gradivo (slike, zvok, video, prosojnice) za uporabo na vseh drugih sestrskih spletiščih, vsebuje malo besedil v formatih *pdf*, *docx*, *rtf* ipd., ker pač daje prednost svojemu besedilnemu formatu. Nismo se še opogumili, da bi Zbirko uporabili za alternativni repozitorij študentskih zaključnih izdelkov (večinoma v formatu *pdf*), ki jih zaradi okorelih pravilnikov in inertnosti ali celo dejavnega odpora nekaterih oddelkov domače fakultete ne moremo postaviti v repozitorij domače univerze. Kazalo polnih besedil diplomskih nalog (Diplomske naloge) smo zasilno postavili na Wikiverzo, besedila pa naložili na oddelčni strežnik.

Vstop v wikije študente ozavešča, da šolsko delo ni samo za dosego ocene, ampak da je vpeto v življenje stroke ter da dejavno in enakopravno prispeva k stroki. Uči, kako se lahko šola odpre življenju in javnosti in kako nujno je za kvaliteto javnega življenja sodelovanje. Oblikovanje dogovorov, njihovo spoštovanje in tudi pogum za njihovo spreminjanje, ko se pokaže potreba, pripomore k spoznanju, da pravila našega ravnanja v svetu niso dana enkrat za vselej, ampak da so izpostavljena našemu stalnemu soodgovornemu preverjanju in spreminjanju.

Wikiji niso nekakšen akademski facebook. V vsaki generaciji nagovorijo približno desetino študentov, da se angažirajo pri projektu postavljanja leposlovne klasike na Wikivir, ki ga financira ministrstvo za kulturo, še manjši odstotek študentov se vpiše med vztrajnejše wikipediste. Očitno je, da gre za manjšinsko dejavnost in da se na popularni ravni wikiji ne kažejo kot gonilo in zgled kulturnega obrata.⁹ Kje so razlogi za to, da niso bolj v šolski rabi in v javni zavesti? So pred časom oz. »čas zanje še ni dozorel«? Je krivo le slovensko zamudništvo, zaradi katerega vse inovacije prihajajo k nam s faznim zamikom? Gre mogoče le za začasno recesijo ultimativnih globalnih trendov? Smo bili pri promociji v domačem prostoru nespretni le slovenski wikipedisti?

V petnajstih letih življenja Wikipedije se niso razkrile kakšne usodne konceptualne napake tega sistema. Pedagoški potencial wikijev ni zaradi rabe, ki je manjša od pričakovane, nič manjši, zato kaj pametnejšega, kot je vztrajanje pri njih, ni mogoče predlagati. Slej ko prej se bodo strahovi, ki njihovo rabo omejujejo (to so strah pred skupinskim avtorstvom, strah pred izgubo individualne avtorske odgovornosti in strah pred zlomom inštitucije intelektualnega lastništva), razblinili.

⁸ Utečenega dela na Wikiviru si npr. ni mogoče predstavljati brez nevsiljivega in neskončno pridnega administratorja Janeza Drilca (psevdonim Brežičana Andreja Cizla).

⁹ Sicer pa bi bilo pričakovanje, da bi wikiji kot prostor sproščene produkcije znanja delovali na isti ravni kot resničnostni šovi, ameriška filmska industrija, estrada in šport, zelo utopično oz. fantastično.

Skromna prisotnost wikijev v šoli je premo sorazmerna problematičnemu slovenskemu vstopanju v novo civilizacijsko paradigmo, ki poudarja sodelovanje namesto tekmovanja in prispevanje namesto jemanja. Slovenci vstopajo vanjo s figo v žepu. Tolaži nas lahko, da se mentalne spremembe v družbi lahko zgodijo hitro: tako kot so se včerajšnji oviralci prostega dostopa čez noč prelevili v njegove prve spodbujevalce, utegne izstop iz šolskega geta s skupinskim, sodelovalnim množenjem znanja, kot ga uvajajo Wikipedija, Wikivir, Wikiverza in druga Wikimedijina spletišča, že jutri postati v razredu nekaj samoumevnega in vsakdanjega.

LITERATURA

- Blagotinšek, B. (2016). Filozofija na spletu: Wikiprojekt filozofija 2015/16. *Filozofija na maturi*, 23(1–4). Pripravljeno za natis.
- Hladnik, M. (2007). *Wikipedija v izobraževalnem procesu. Predavanje na konferenci Poslovna raba interneta – Social networking*. Pridobljeno s <http://slovlit.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/wikivizobr.html>.
- Hladnik, M. (2008). *Slovene student projects in Wikipedia and Wikisource. Referat na 3. regionalni konferenci Wikimedije v Beogradu, 19.–21.decembra*. Pridobljeno s https://meta.wikimedia.org/wiki/Slovene_student_projects_in_Wikipedia_and_Wikisource.
- Hladnik, M. (2012). Wikiji in šola. V B. Krakar Vogel (ur.), *Slavistika v regijah – Koper, Slovenski slavistični kongres, 27.–29. september* (str. 212–218). Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, Znanstvena založba Filozofske Fakultete. Pridobljeno s https://sl.wikiversity.org/wiki/Wikiji_in_šola.
- Hladnik, M. (2016). *Nova pisarija: Strokovno pisanje na spletu. Wikiknjige: Odprte knjige za odprt svet*. Pridobljeno s https://sl.wikibooks.org/wiki/Nova_pisarija.